

SİVAS KAYNAKLI CÖNKLERDE SARI SALTUK*

Dr. Doğan KAYA

1040 *Dandenekan* ve daha sonraki 1071 Malazgirt zaferlerinden sonra Anadolu, dinî, askerî, sosyal ve iktisadî bakımdan yeni bir hüviyet kazandı. Bu yeni yapının teşekkülünde birtakım zümrelerin oynadığı rol, azımsanmayacak derecede fazladır. Âşıkpaşaoğlu bu zümreleri dört grup altında toplamıştır: *Anadolu Gazileri, Anadolu Ahıları, Anadolu Abdalları* ve *Anadolu Bacıları*. Anadolu'nun hatta Rumeli'nin Türkleşmesi ve İslâmlaşmasında bu zümrelerin payı büyüktür. Onların faaliyetleri ve gayretleri sayesinde, buralar manen fethedilmiş, böylece gelecek için sağlam zemin hazırlanmıştır. Bu konuda Prof. Dr. Ömer Lütfi Barkan *Kolonizatör Türk Dervişleri* adlı eserinde şunları ifade etmektedir:

“Osmanlı padişahlarını Rumeli’ndeki fütuhatları ve icraatları esnasında bir takım Ahiler, Şeyhler ile münasebette görüyoruz. Aynı teşkilat, aynı akın Rumeli’ne de geçmiş ve kendisine mahsus usullerle oraları da Türkleştirmeye, İslâmlaştırmaya ve imar etmeye çalışmaya koyulmuştur .”

“Yeni fethedilen bir Hıristiyan memleketinde, gelip dağ başlarında yerleşecek oraların imar ve ehemmiyeti ile meşgul olacak ve tesis ettikleri merkezlerle Türk dili ve dinini yaymaya başlayacak misyonerlere ve gönüllü muhacirlere malik olmak ise; yeni kurulmakta olan Türk devletinin en büyük kuvvetini temsil etmekte olduğu meydandadır .”

Türk kültür hayatına bakıldığında derviş, şeyh, pir, dede, baba adlarıyla anılan Anadolu Abdallarının yüzyıllar boyunca toplum üzerinde müessir olduğu görülür. Babalar konusunda hacimli ve önemli bir çalışma Prof. Dr. Abdurrahman Güzel ve Ş.K. Seferoğlu tarafından yapılmıştır. Çalışmada “Baba”ların Türk kültüründeki yeri ve Türkiye’deki yatırları üzerinde durulduktan sonra onların sadece edebiyatımızda, musikimizde, dinimizde, coğrafyamızda, folklorumuzda değil kültürümüzün her kesiminde tesirli oldukları hükmüne varılmıştır.

Adından söz ettiğimiz yüzlerce ulu zattan birisi de Sarı Saltuk’tur. Saltuk, Türk kültür hayatında olduğu kadar Hıristiyan kültüründe de çok önemli yere sahiptir. Halkın yüzyıllardır teveccüh edip bu güne kadar adını ve hatırasını yaşatması da bunun açık bir delilidir.

Saltuk’u anlatan ilk eser Şehzade Cem Sultan’ın emri ile Ebu'l Hayr Er-Rumi yazılmıştır. Ebu'l Hayr Er-Rumi, 1473’te başladığı *Saltukname* adını verdiği

* Bu çalışma önce bildiri olarak sunulmuş (*Sarı Saltuk Baba’dan Misgin Baba’ya II. Uluslararası Romanya’da Türk Kültürü’nün İzleri Sempozyumu ve Kültür - Sanat Etkinlikleri*, Romanya- Köstence, 03-08 Eylül 2007) daha sonra Bilimsel Eksen dergisinde (*Bilimsel Eksen*, S. 8, Sonbahar 2012, s. 15-17) yayımlanmıştır.

bu eserini Anadolu ve Rumeli'yi yedi sene adım adım dolaşarak vücuda getirmiştir. Saltuknamede ağırlıkta olan konu; Saltuk'un efsanevî gücü ve Türklerin Anadolu'yu yurt edinmeleri sırasında gösterdikleri mücadeleleri çerçevesinde mücadelesine onun Türk kahramanı ve velisi olarak ön plana çıkarılmasıdır.

Saltuk'tan söz eden başka eserler de vardır. Hacı Bektaş Veli Velâyetnamesi, Otman Baba Velâyetnamesi, Evliya Çelebi'nin Seyahatnâmesi bu eserlerin başında gelir.

Saltuknameye göre Saltuk, Anadolu'ya 13. yüzyılın ortalarında gelmiştir. Asıl adı Şerif Hızır, babasının adı Seyyid Hasan'dır. Üç yaşındayken babasız kalan Şerif Hızır'ı Seravil adındaki bir lala yetiştirir. Seravil ona, ata binmeyi, ok atmayı, kılıç kullanmayı öğretir.

Sarı Saltuk birtakım olağanüstülüklere sahiptir. Düşmanları olan kâfirler, zalimler, cadılar, devler, canavarlar ve kötü cinler onu ok, kılıç ve büyü ile bir türlü öldüremez. Buna ateşe atma da dâhildir. İyi cinler ve melekler ona hep yardım ederler. Bir söylentiye göre Sarı Saltuk 99 yıl yaşamıştır. Ölüm tarihi olarak Abdülbaki Gölpınarlı 1291, Zeki velidi Togan 1256/ 57 olarak kabul eder. Sarı Saltuk'un ölümü önce zehirlenip ardından da hançerlenmek suretinde olmuştur. Türbesi yahut makamları ile ilgili olarak gerek Anadolu'da ve gerekse Rumeli'nde pek çok yer bulunmaktadır. Kaliakra (Varna/Bulgaristan), Babadağ (Romanya), Ohri (Makedonya), Blagay ve Korfu (Bosna-Hersek) Prizren, Bivania (İsveç), Kruya (Arnavutluk), Babaeski, Hozat (Tunceli), Diyarbakır, Bor (Niğde), Rumeli Feneri (İstanbul), İznik (Bursa) bu yerlerden bazılarıdır.

Burada Sarı Saltuk'tan bahseden iki eseri tanıtmaya çalışacağım. Bunlar yazma eserler olup her ikisi de Sivas'ın Divriği ilçesinde yazılmıştır.

Bunlardan birinci eser, Divriği İlçesi, Aydoğan Köyü'nde tutulmuştur. Tamamı 98 varaktır. Rik'a yazı çeşidi ile yazılmış olup 15 X 32 cm. boyutundadır. Cönk, muhteva itibarı çeşitlilik göstermektedir. İçerisinde Alevî-Bektâşî inancına sahip şairlerin (*Abdâl Musa, Âhu Baba, Gedayî, Biçâre, Derviş Ali, Derviş İbrahim, Derviş Muhammed, Er Mustafa, Fuzulî, Hatayî, Hüseyin, İrşâdî, Kaygusuz Abdal, Kul Himmet, Kul Veli, Muhammed, Muhyî, Nakşî, Nesimî Sultan, Niyazi, Noksanî, Pîr Sultan Abdal, Sefil Ali, Ulvî, Veli, Virâni Sultan, Yunus*) 46 şiiri bulunmaktadır. Ayrıca üç adet de mahlassız şiir bulunmaktadır. Ayrıca "*Tarik-ı İmam Caferü's Sâdik*" başlıklı bir kısım ve Kaygusuz Abdâl'in "*Vücûdnâme*" "*Budalanâme*" ve "*Kitâb-ı Miglâte*" adlı mensur eserlerinden bölümler yer almaktadır. Bu eserlerden "*Budalanâme*" ve "*Kitâb-ı Miglâte*" cönkte, "*Hezâ Kitâb-ı Pendnâme Evliyâ-yı Bektâşî Gaygusuz Baba*" başlığı altında kaydedilmiştir. Cönkün önemli bir bölümünü de Hacı Bektaş Veli'nin menkabelerini anlatan Velâyetnâme" oluşturmaktadır. Bütün bu özelliklerinden dolayı söz konusu cönk, kültürümüz açısından oldukça kıymetli yapıya sahiptir. İncelemesini yaptığımız ve Sarı Saltuk'a ait olan bölüm cönkün 69b - 71a varaklarında kayıtlıdır.

Tanıttığımız ikinci yazma nüsha özel kitaplığımızda mevcut olup tamamı Hacı Bektaş Veli Velâyetnamesini ihtiva etmektedir. Eser; “*Hezâ Kitâb-ı Pîr Hünkâr Hacı Bektâşî Velî Kaddesallahü Sırrehü'l 'Aziz Hazretleri'nin Velâyetnâmesidir.*” başlığını taşımaktadır. 18 X 23,5 cm. boyutundadır. Yazı boyutları ise 14,5 X 21,5 cm.'dir. Rik'a ile yazılmıştır. Divriği 'de tutulduğunu tahmin ettiğimiz bu eserin müstensihle ile ilgili herhangi bir kayıt yer almamaktadır. Bazı sayfalarında 18, bazılarında da 19 satır bulunmaktadır. Eserde yer yer manzum ifadelere yer verilmiştir. Eserin sonunda R. 1316 (M. 1900) tarihi yazılıdır. Velâyetnamede Sarı Saltuk bahsi 62a- 65a'da bulunmaktadır. Ekte sunduğumuz metin bu ikinci nüshaya aittir. Aslında her iki nüsha arasında birkaç kelimenin dışında fark yoktur. Bu bakımdan burada, bir nüshanın metnini vermekle yetindik. Tanıttığımız eserlerde anlatılan Sarı Saltuk'u şu şekilde özetleyebiliriz:

Hacı Bektaş Veli, İrfan Dağı'nın eteğinde Zemzem Pınarı denilen koyun gütmekte olan Sarı Sultuk'u görür. Ona nazar eder. Bir tahta kılıç kuşadır ve yedi ok verir. Yanına Ulu Abdal'la Küçük Abdal'ı katar. Sarı Saltuk, Hünkâr'a niyaz eder ve onun himmetini alıp Karadeniz kenarına varır. Seccadesini Karadeniz'in üzerine serer ve Ulu Abdal ve Küçük Abdal'la üzerine oturur. Dalgalar onları Gürcistan'a götürür. Gürcistan'da Gürleş adında bir padişah vardır. Denizden kendilerine doğru seccade üzerinde üç kişinin geldiğini görünce, onların boş kimseler olmadığını anlar. Kendisi ve halkı Sarı Saltuk'un ve iki abdalın ellerini öperler. Sarı saltuk bunları Hak dini İslâmiyet'e davet eder. Bunu kabul eden Gürleş ve tebası hep birlikte Müslüman olurlar. Sarı Saltuk tekbir ile Gürleş'in başına taç giydirir. Onlarla vedalaşıp sahile gelir. Yine seccadesini denizin üzerine serip üzerine otururlar. Seccade onları Rum mülkünde Gülizar Kalesine kadar getirir. Ulu Abdal ve Küçük Abdal kapıdan, Sarı Saltuk da kale burcuna tırmanarak kaleye girerler. Kalenin beyi Müslüman değildir. Orada halkı tedirgin eden yedi başlı bir ejderha vardır. Sarı Saltuk bir nara atar. Ejderha gelip Sarı Saltuk'a saldırır. Saltuk elindeki yedi okla ejderhanın yedi başını oklar. Ejderha kuyruğuyla Saltuk'ı sıkmaya başlar. Saltuk, Hızır'dan imdat ister. Hızır gelip, belinde bağlı olan kılıçla ejderhayı kesebileceğini söyler. Sarı Saltuk, kılıcını çıkarıp ejderhanın yedi başını da keser. Ulu Abdal ve Küçük Abdal, susuz kaldıklarını söyler. Saltuk, eliyle yeri eşeler ve oradan tertemiz bir su çıkmasını sağlar. Durumu kalenin beyine haber verirler. Saltuk'un yaptıklarından haberdar olan kale beyi ve adamları Müslüman olurlar.

Sarı Saltuk, diyar-ı Rum'da ve Rumeli'nde daha pek çok kerametler gösterir. Yıllar sonra Hünkâr Hacı Bektaş Veli'yi ziyaret etmek ister ve Sulucakarahöyük'e gelir. Ancak Hünkâr vefat ettiği için onu göremez. Hünkâr'ın evinde Ecek adında temiz ve işine dürüst bir çiftçi vardır.

Ancak birgün çift sürerken hırslanıp öküzü modullar. Bu sırada canı yanan öküz dile gelip kendisini niçin modulladığını sorar ve ertesi günü Sarı Saltuk'un gelip kendisini kurban edeceğini söyler. Çiftçi bu durumu gelip Çelebilere bildirir. Sabah olunca Sarı Saltuk Kırşehir yolundan Sulucakarahöyük'e gelir. Büyük bir meclis toplayıp istişare ederler. Konuşan öküzü getirip kurban ederler. Sarı Saltuk burada bir müddet kaldıktan sonra Gülizar Kalesine gider. Ölüm vakti geldiğinde yine kerametini izhar eder. Vefat ettiğinde bunu haber alan muhiblerinin bir tabut hazırlamalarını ve huzuruna koymalarını vasiyet eder. Hangi tabutta bulunur ise onların kendisini defnetmesini ister. Rivayete göre Sarı Saltuk hazırlanan tabutların hepsinde de bulunmuş. Herkes Sarı Saltuk'u kendi tabutunda sanıp kendi yerinde defnetmiştir.

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere Sarı Saltuk keramet sahibi, eli kılıç tutup ok atabilen bir kişiliğe sahiptir. İslâm'a yaptığı hizmeti Hünkâr'ın himmeti ve rızası doğrultusunda karşılıksız olarak yapmıştır. Anadolu'nun hatta Balkanların Türkleşmesinde ve İslâmlaşmasında payı olan alp-erendir. Yukarıda sözünü ettiğimiz pek çok yerde makam yahut türbesinin bulunması da bunun ispatıdır.

.....

METİN

62 a

Raviyan-ı ahbardan mervidir ki Hazret-i Hünkâr Hacı Bektaş-i Veli İrfan Dağı'nda Ağ Çilehanede idi. Çıkıp Zemzempınarı kenarına geldi. Gördü kim bir çoban koyun güderken yanına varıp adın nedir dedi. Çoban eyitti: "Sarı Saltık" dedi "Buyurun hizmetinde olalım" dedi. Hazret-i Hünkâr eyitti "Birüsini Rumeli'ne saldı." deyü arkasın sığadı gözlerin sığadı. Safâ-nazar himmet erenlerin nazarı kimyadur. Kara toprağa nazar etse altın olur. Andan cümle hicapları mürtefi olup makamat-ı menazil kat edüp erlik mertebesine irdi. Hâl ahval ne idigün bildi. "Erenler şahı koyunu nice edelim?" Hazret-i Hünkâr eyitti: "İssı gelinceye bu yerden gitmeyenler. Heman sen üstad nefesi ol. Dediğimiz işe yüri. İki-bir itme doğru yola var. Biz sana kulağuz." Dedi. Hünkâr ululuğu Sarı Saltuğa bir ağaç kılıç kuşadup ve yedi dade ok virüp Ulu Abdal ve Küçük Abdal'ı mâan gönderdi. Andan Sarı Saltık Hazret-i Hünkârın nazarında niyaz edüp hayır dua himmetin aldı. Dest-i şeriflerin pus idüp revane oldu. Hz Hünkâr eyitti: "Saltuk'ım! Sakın zevk çekmeyesin. Senünle bilevüz. Hiç gam yime. Sana her kande kitsen senin ile yoldayuz." dedi. Sarı Saltık Hünkâr'a veda edip Ulu Abdal Küçük Abdal doğru senin yolın üstünden Karadeniz

62 b

kenarına geldi. Hırka Kaya nam bir kayanın üzerine çıkıp bir miktar oturdular. Bir avıç kadar yaşıl ot bitmiş idi muayyen görünür. Andan denizin kenarına seccade saldı ve kendüsi geçip oturup andan sağ yanına Ulu Abdal ve sol yanına Küçük Abdal oturdu. Eyitti: “Ey erenler erenler! Seccadesin ne tarafa salar ise siz dahi o tarafa revân olun.” didi. Andan Karadeniz sâkin oldu. Sarı Saltık Sultan’ın seccadesi adam yürür gibi deniz üzerinde yürüdü. Andan seccade Gürcistan’dan yana revan oldu. Abdallar Sarı Saltık Sultan’a eyittiler “Seccade sol canibe gitti. Rumeli’ne gitse sağ tarafa giderdi.” Dediler. Sarı Saltık deniz yüzünde eyitti: “Görelim erenlerin hikmeti nedür.” dedi. Seccade sahile azm idüp Gürcistan iline yaklaştı. Gürcistan’ın Gürleş nam bir padişahı var idi. Ol gün yüz nefer ile kenârına geldiler. Gördü kim denizin yüzünde bir karaltı gelür. Ol Gürcü padişahı kavmiyle bakup eyittiler. “Gemiye benzemez. Acep bu ne ola?” dediler. Bazısı eyitti: “Ağaç kökikidir.” Bazısı “Gemi paresi.” didiler. “Mevc getirür.” dediler. Ta kim yakın geldi. Gördüler kim üç kişi bir seccade üzerine binmiş deniz yüzünde gelürler. Gürcü Padişahı kavmiyle eyittiler: “Bunlar tehi kimseler değildir. Bu resme halı üzerine oturup deniz yüzünde gezmek her kimsenin elinden gelmez.” didi. Ol seccade deniz kenarına geldi. Durup andan Sarı Saltık abdallar ile inüp taşra çıktılar. Seccadeyi silküp

63 a

omuzlarına aldılar Gürcü Padişahı kavmiyle cümle atlarından inüp gelip Sarı Saltuk Sultan’ın elinden öpdiler. Ulu ve Küçük Abdal ile görüşdiler. Gürcü Padişahı indi. “Bunlar Hak Teala’nın sevgülü kullarıdır.” deyüp bunları makamına davet eyledi. İcâzet gösterüp gitmeye yüz tutdılar. Erenleri atlarına teklif idüp bindirdiler. Padişahları dahi piyade olup makamlarına geldiler. Bir nice gün ziyafet eylediler. Ba’de Sarı Saltuk bildi kim bunlar Müsliman değildir. Dine da’âvet eyledi. Gürleş dahi “Lâ” demeyüp imana geldi ve kavmi dahi Müsliman oldular. Sarı Saltuk Sultan gice götürüp başlarına taclar dikdi. Tekbirleyüp başlarını giydürdi dahi veda idüp deniz kenarına geldiler. Yine seccade suya salup üslub üzere gelip oturdular. Sarı Saltuk eyitti: “Seccadesin ne tarafa saldı ise revane olgıl” didi. Andan seccade Rum mülkine revan oldu. Gülizar Kalası’na gelüp bu canibden ol Gürcü Padişahı hayatta oldukça kendi kavmi de Müslimanlar idi ve başlarına hüsn-i misali tac var idi. Padişah dünyadan rihlet ittikte ol kavim yine evvelki dinlerine döndüler. Likin başlarında olan tacları çıkarmadılar. Hâlâ ol etrâfın dahi şimdi giydükleri oldur. Biz girü sözümüze gelelüm. Andan ol seccade derya yüzünden Rum iline teveccüh oldu. Ta kim Zeburca vilâyetin üstü yanında Gülizar nâm bir kal’anın katına gelip turdı. Ayruk gitmedi. Sarı Saltuk Sultan abdallara eyitti: “Erenlerin

63 b

Bizi bunda gönderdiğinin bir hikmeti vardır. Siz kapudan tolanın biz kaleye buradan çıkalım.” didi. Pes Ulu Abdal ve Küçük Abdal kapuya dolanıp Sarı Saltuk kal’anın yalmanına tırmandı. Kayaya yapıştığı vakit kaya ellerine

yapuşup tutmak olurdu ve ayakların basdikça taşa gömülüp basmak olurdu. Hâlâ izleri mu'ayyen görünür. Ta kim bu vechile ol kal'a üzerine çıktı. Pes ol kal'a Laz evlâdından bir Bey hükmünde idi. Amma kâfir idi. Meğer ol yerde bir yedi başlu ezderha peyda olmuş idi. Ol divin havfindan bir-ahir kal'aya firar itmişler idi. İttifak ol ezderhayı varup görüp heman bir na'ra urdu. Çün ol ezderha na'a avazın işidüp başın kaldırıp dam urup Sarı Saltuk'un üzerine hücum eyledi. Pes Sarı Saltuk ellerine yayın okların aldı. Her başına bir ok urdu. Ol ezderha anı kuyruğıyla araya alıp muhkem sıkup hayli zahmet virdi ki yanında kılıcı unutup Hızır'ı çağırıldı. Ol zamân Hızır Aleyhisselâm Hazret-i Hünkâr ile sohbet iderdi. Hazret-i Hünkâr eyitti: "Ya Hızır! Sarı Saltuk'ı ezderha bunalttı. Yanında kılıcı unutup sana çağırıldı. Tez iriş kılıcı hatırına getir." didi. Pes Hızır Nebi Aleyhisselâm Karaöyük'ten Gülizar Kal'asında Sarı Saltuk'un na'rasın işitdi. Heman varıp irişdi. Cıda ile ol ezdere bir cıda urdu. Şöyle kim ezderhadan geçüp taşa tokandı. Andan eyitti: "Ey girçek er! İş bu yanında olan kılıcı çıkarup ezderhanın başın niçün kesmezsin?" didi. Hızır öyle diyince kılınç hatırına geldi.

64 a

Eyitti: "Yâ Hızır! Çağırduğım erenler hakkıçün kılıcı unuttım. Yoksa sana zahmed idüp çağırmazdım. Andan kılıcı çıkarup ezderhanın yedi başın kesdi. Andan Hızır Aleyhisselâma veda idüp revane oldu. Hâlâ Hızır'ın izi ol taştta mu'ayyendür. Ba'de bir zamandan Ulu Abdal ve Küçük Abdal gelüp gördiler kim ezderha katl olmuş yatur. "Anda bir içim su bulasız." didi. Gelip Sarı Saltuk'a haber verdiler. Sarı Saltuk Sultan heman ol araya oturup mübarek eliyle ol yeri kazdı. Bir lâtif ab-ı zülâl gibi su çıktı. Ol sudan içüp rahat oldular. Ol arada gezerken bir çoban bulup kale beyine ezderhanın katlinden haber gönderdiler. Ol çoban dahi gelüp beye haber verdi. Bey dahi gelip gördü kim ezderha katl olmuş. Beğ Sarı Saltuk Sultana can-ı gönülden muhib olup imana geldi. Sarı Saltuk Sultan anda nice türlü vilâyet ve keramet gösterdi. Ol vilâyetlerin halkın kendüye muhib eyledi ve nice müddet ol yerde karar eyledi.

Râviler şöyle rivayet ederler ki Sarı Saltuk Sultan Rumeli'nde nice vilâyet ve keramet gösterüp bir nice sene mürûr ittikten sonra Hz Hünkârı ziyaret etmeye geldi. Sahih kavil budur ki Sarı Saltuk Sultan gelince Hazret-i Hünkâr Hacı Bektaş Veli bekâya rihlet itmişdi. Nice ilden sonra Çelebiler zamanında geldi. Rivayettür ki Hazret-i

64 b

Hünkâr'ın evinin çiftçisi var idi. Adına Eçek nam dirler idi. İki öküz ile çift sürer idi. Ammâ ol öküzlere öyle hizmet ederdi kim vasfa gelmez hatta yerlerin öyle yumuşak iderdi kim kendü üryan olup yuvarlanırdı. Göğdesine batan nesneyi giderür idi ve yemlerin ziyade virirdi. Birgün çift sürerken nagâh hursa gelip öküzün birine modıl ile dürttü. Derhal Rabbü'l-alemin ol öküz dile gelip eydür. "Ey Eçek! Bundan mukaddem hizmetimde kusur bulunmazdı. Hoş tutup hizmet iderdim. Şimdi kocadım gücüm kalmadı. Mesase ile dürtüp kanadırsın." didi.

“İrte olucak Sarı Saltuk kırk abdal ile Rumdan gelip beni kurban ederler.” dedi. Çün Eçek bu haberi işüdüp çelebiler bu ahvâli bildirdi. Çün sabâh oldu ne kadar fukara var ise cümle çelebiler bir ile Sarı Saltuk Sultan’a Aksaray yolunda istikbâl idüp götüreler. Bulamayup geri tekkeye geldiler. Pes Sarı Saltuk Sultan Kırşehir yolundan beri gelmişlerdi görmediler. Sarı Saltuk Sultan Kara Öyük’ün deresine incek yere geldiler. Ağ kayaya karşı cemaatiyle oturup çağıl taşı cem edip yığdılar. Büyük höyük idüp “Bu bizim nişanımız olsun.” deyü buyırdılar. Hâlâ bu güne kadar turur. Andan sürüp asitaneye geldiler. Kimse bulamadılar. Bir lahzadan sonra çelebiler ve dervişler geldiler. Pes Sarı Saltuk Sultan dahi çıkıp çelebiler

65 a

ve dervişler ile görüştüler. Bir âlî meclis oldu ve ol söyleyen öküzü gördüler. Kurban eylediler ve başın Sarı Saltuk’un meyanında koydular ve sofrâ ve çerağ u nehâr alâmet icabet inayet sundular. Bir nice günden sonra havalet olup girü makamına revane oldı. Ta kim Gül’izar Kal’asına gelüp karar eyledi. Bir nice gün hayatta olup dünyadan rihlet etmelü ölicak ahalisin katına çağırıp vasiyyet eyledi. Eyitti “Şimdi va’dem tamam oldı. Biz dünyadan ahrete nakli iderüz. Ey muhiblerimiz! Her biriniz bir tabut düzin katıma getirün. Herhanginizin tabutundan görünür isem defn idin.” didi “Yohsa vefatımdan sonra ceng-i cidal itmen. Size ziyanım tokunur.” didi. Ol kale sahibi eyitti: “Sultanım biz sizi neden bileyim? Kande olduğun bize ma’lum eylen.” didi. Sarı Saltuk Sultan eyitti: “Men tabut içinde size elim uzatıram andan bilesiz.” didi. Dahi dar-ı bekaya nakli eyledi. Rûh-ı revanları şad olsun ve himmetleri hazur ola. Pes her canıpden muhibler işidüp gelüp her biri bir tabut düzüp götürdüler. Rivayettür ki Sarı Saltuk Sultan her birinin tabutundan göründi ve el gösterdi. Herkes kendü tabutunda zannidüp sevincile ol tabutları alıp yerlü yerine defn eylediler.

KAYNAKLAR

Akalın, Şükrü Halûk, “*Ebülhayr Rumi*” Md. TDV *İslâm Ansiklopedisi*, C. 10, İstanbul, 1994

Akalın, Şükrü Halûk, “Romanya Türkleri ve Sarı Saltuk”, *Yesevî*, S. 24, İstanbul, Aralık 1995.

Akalın, Şükrü Halûk, *Ebü'l-Hayr-ı Rûmî-Saltuk-nâme* I-II-III, Ankara-İstanbul, 1987-1988-1990.

Atsız, H. Nihal, *Âşıkpaşaoğlu Tarihi*, Ank., 1985, s. 195.

Babinger, Franz, “*Sarı Saltık Dede*” Md., *İslâm Ansiklopedisi*, C. X, İstanbul, 1966.

Barkan, Ömer Lütfi, *Kolonizatör Türk Dervişleri*, Ocak Yay., Tarihsiz, s. 40.

Cumbur, Müjgân, “Saltuk-nâme’nin Türk Milliyetçiliğindeki Yerine ve Üçüncü Nüshasına Dair”, *Milli Kültür*, C. 1, S. 1, Ankara, Ocak 1977.

Gölpınarlı, Abdülbâki, Menakıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî-Vilâyet-name, İstanbul, 1990.

<http://turkoloji.cu.edu.tr/CAGDAS%20TURK%20LEHCELERI/6.php>

<http://www.benimblog.com/levent/3880/SARI+SALTUK.html>

Ocak, A. Yaşar, Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkabeleri, Ankara, 1984.

Parmaksızoğlu, *İbni Batuta-Seyahat-nâme*, İstanbul, 1971.

Yüce, Kemâl, Saltuk-nâme'de Tarihî, Dinî ve Efsanevî Unsurlar, Ankara, 1987.